

I. VİRAL İNFEKSİYONLAR VE BAĞIŞIKLAMA SİMPOZYUMU

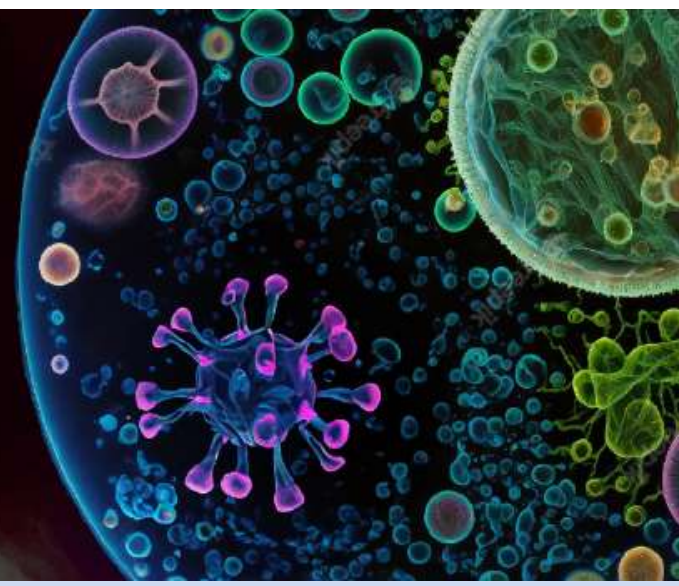
19-21 EYLÜL 2024

ALİ EMİRİ EFENDİ KÜLTÜR MERKEZİ / İSTANBUL

KLİMİK

TÜRK KLİNİK MİKROBİYOLOJİ VE
İNFEKSİYON HASTALIKLARI DERNEĞİ

Ülkemizde Kronik Hepatit C Eliminasyonu Kapsamında Tarama ve Tedavide Neredeyiz?

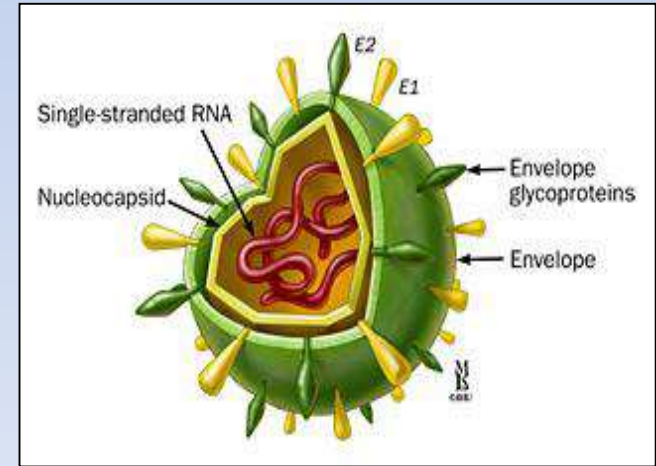
Dr. Süda TEKİN

Acıbadem Ataşehir Hastanesi

İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Bölümü

Neler irdelenecek?

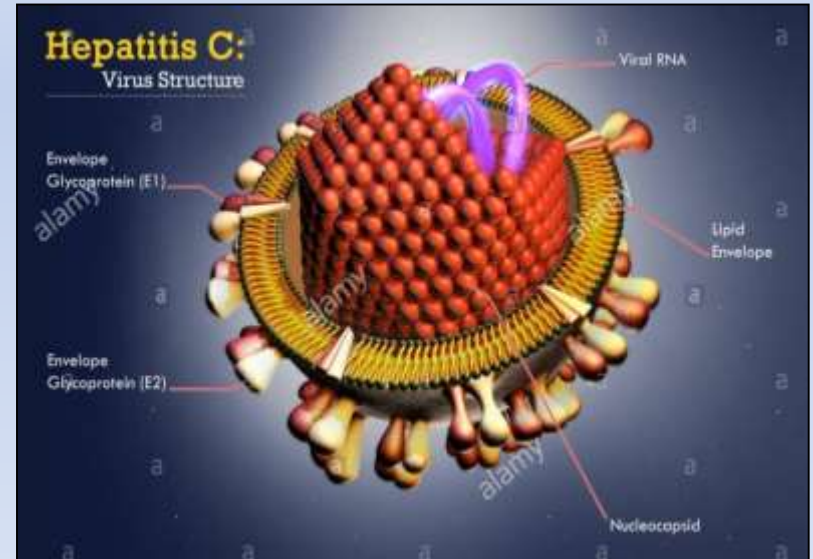
- HCV Eliminasyon hedefleri
- HCV ve Türkiye Gerçekleri
 - ✓ Epidemiyoloji
 - ✓ Yapılanlar
 - ✓ Yapılmayanlar
 - ✓ Gelecek hedefleri
- Soru & Katkı

HEPATİT C VİRUSU

DSÖ Yüksek Riskli Grupların Taranmasını Önermekte

- 1996 öncesi kan ve kan ürünleri nakli / organ nakli olanlar
- infekte kan ile temas eden ya da iğne batan sağlık çalışanları
- **Hemodiyaliz hastaları**
- **İV Uyuşturucu madde kullananlar**
- Dövme / piercingi bulunanlar
- **Cezaevine girmiş kişiler**
- HIV enfeksiyonu olanlar
- Hepatit C'li anneden doğanlar

WHO Global Health sector strategy on viral hepatitis 2016–2021. Available at

<http://www.who.int/hepatitis/strategy2016-2021/ghss-hep/en/> (accessed March 2017).

HCV infeksiyonunda tedavinin amaçları

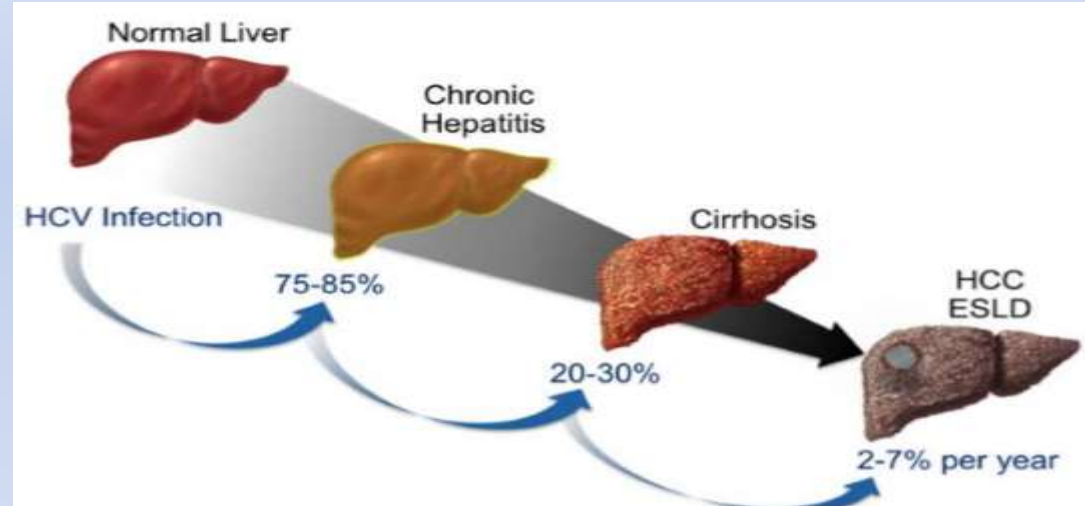
Viral eliminasyonu sağlamak

Viral eradikasyonu sağlamak

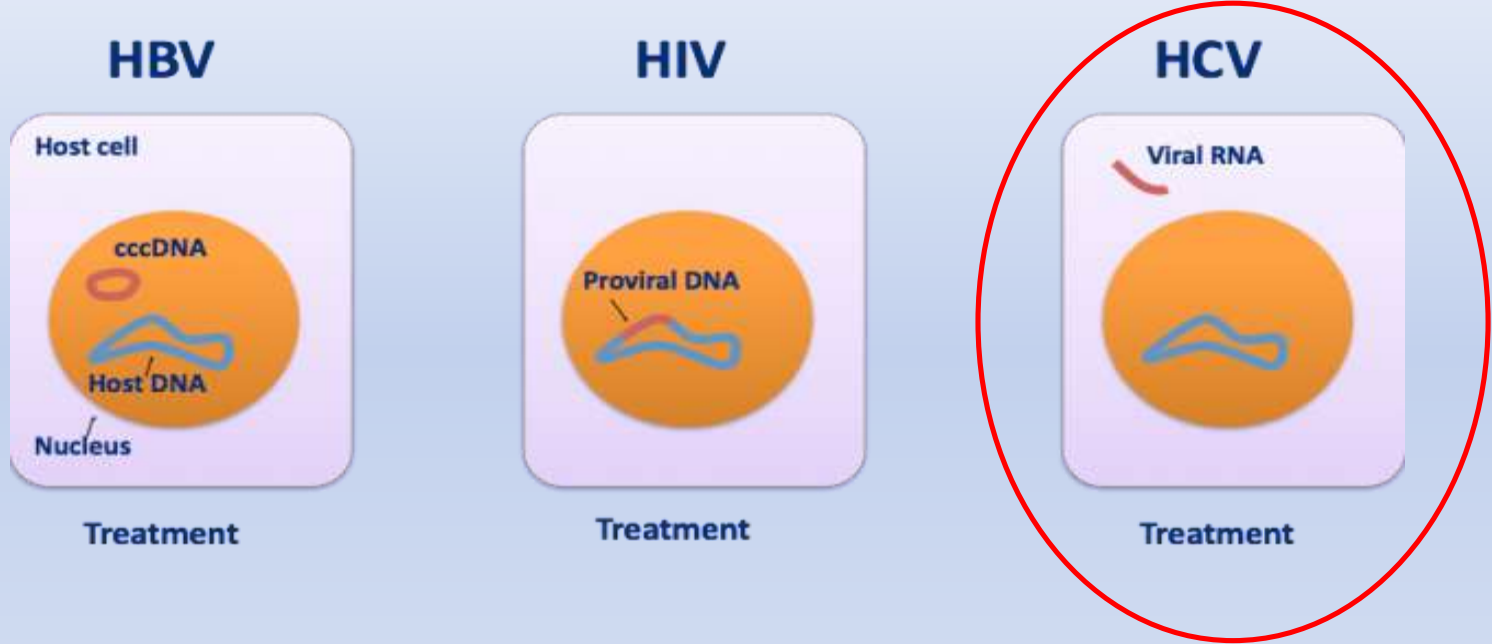

- **Siroz**, dekompanse siroz
- Hepatoselüler **kanser**
- **Mortaliteyi** azaltmak
- HCV **bulaşmasını** önlemek
- **Ekstrahepatik** hastalıkların gelişmesini önlenmek

HCV'de kür şansı mevcut

HIV ve HBV gibi değil

- Kalıcı viral yanıt = **KÜR**
- **KVY:** Morbidite ve mortalitede azalma

cccDNA: covalently closed circular DNA

Pawlotsky JM. *J Hepatol* 2006;44:S10–3;
Siliciano JD, et al. *J Antimicrob Chemother* 2004;54:6–9;
Lucas GM. *J Antimicrob Chemother* 2005;55:413–6

Global hepatitis report 2024

Action for access in low- and middle-income countries

Indicator	Baseline - 2020	Progress - 2022	Targets - 2025	Targets - 2030
Number of new hepatitis C infections per year	1.03 million (0.76 million–1.32 million)	0.98 million (0.76 million–1.34 million)	0.67 million (0.49 million–0.86 million)	240 000 (170 000–310 000)
	20 per 100 000 population	13 per 100 000 population	9 per 100 000 population	5 per 100 000 population
Percentage of people who inject drugs with new hepatitis C infections per year	8%	9%	3%	2%
Number of people dying from hepatitis C per year	290 000 (200 000–350 000)	244 000 (197 000–288 000)	170 000 (110 000–210 000)	100 000 (60 000–120 000)
	5 per 100 000 population	3 per 100 000 population	2 per 100 000 population	1 per 100 000 population

Türkiye ve Hepatit C

Epidemiyoloji

HCV Epidemiyoloji

3.1% in Ukraine, 2.9% in Russia,
2.9% in Moldova, 2.5% in Romania

3.1% in Georgia,
3.0% in Uzbekistan,
2.7% in Tajikistan,
2.7% in Turkmenistan

TKAD %0.95

TURHEP çalışması %1

> 3.0 %	≤ 1.0 %
≤ 3.0 %	≤ 0.40 %
≤ 2.0 %	No data

<https://wwwnc.cdc.gov/travel/yellowbook/2024/infections-diseases/hepatitis-c>

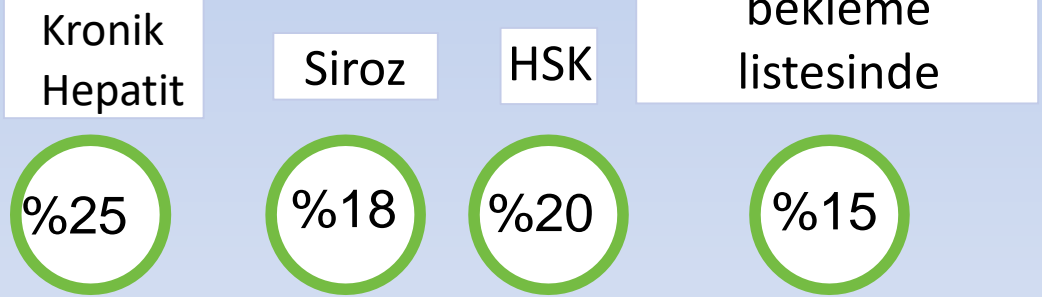
Tozun N, et al. Clin Microbiol Infect 2015;21(11):1020-6.

Gower E, et al. J Hepatol 2014;61:S45-S57.

Türkiye’de Hepatit C

- Türkiye’deki prevalans ise **%0,5-1**’dir.³
- **Viremik** olgu oranı **%82 (n: 434.000 -959.000)**
- HCV ile infekte olanların büyük çoğunluğunun bu durumun **farkında olmadığı** düşünülmektedir.²

Türkiye’deki **karaciğer hastalıkları**
içinde **HCV** infeksiyonunun rolü.³

1. Polaris Observatory HCV Collaborators. Lancet Gastroenterol Hepatol 2017; 2:161–176.
2. www.cdc.gov/hepatitis/hcv/cfaq.htm(ErişimTarihi: Ocak2020)
3. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar/db/duyurular/Turkiye_Viral_Hepatit_Onleme_ve_Kontrol_Programi/Turkiye_Viral_Hepatit_Onleme_ve_Kontrol_Programi_TR.pdf (29.02.2021 erişimtarihi)

Türkiye ve Hepatit C

Yapılanlar / Yapıl(a)mayanlar

**GLOBAL HEPATITIS REPORT,
2017**

TC Sağlık Bakanlığı

TÜRKİYE VİRAL HEPATİT ÖNLEME ve KONTROL PROGRAMI 2018-2023

ANKARA-2018

AMAÇ

- Viral hepatit **yeni vaka sayısını ve ölümleri azaltmak**
- Viral hepatitlerin toplumsal alanlarda oluşturduğu sosyo-ekonomik **olumsuz etkiyi** azaltmaktır

Strateji 1. Farkındalığın artırılması

Strateji 2. Bağışıklamanın artırılması

Strateji 3. Viral hepatit sürveyansının güçlendirilmesi

Strateji 4. Anneden bebeğe geçişin azaltılması

Strateji 5. Tedaviye erişimin artırılması

Strateji 6. Güvenli kan ürünleri sağlanması

Strateji 7. Damar içi madde kullananlarda viral hepatit bulaşının önlenmesi

Strateji 8. Sağlık hizmeti ilişkili hepatitlerin önlenmesi

BASAMAK 1

Ulusal HCV eliminasyon planı varlığı

Tablo Ulusal HCV eliminasyonu planı ile ilgili önemli öneriler (Basamak 1)

- Özgül, hızlıca uygulanabilir, sonuçları takip edilebilir ulusal HCV eliminasyon planı bir an önce hayata geçirilmelidir
- Sağlık Bakanlığı ve HCV alanında faaliyet gösteren uzmanlık dernekleri planı sahiplenmeli, gerekli birimler ve kişiler belirlenmeli ve görevlendirilmelidir.
- Kısa dönemde başarılı sonuçlar elde edilecek mikro-eliminasyon popülasyonları belirlenmeli ve çalışmalara bu popülasyonlarda başlanmalıdır

RESEARCH ARTICLE

Open Access

A micro-elimination approach to addressing hepatitis C in Turkey

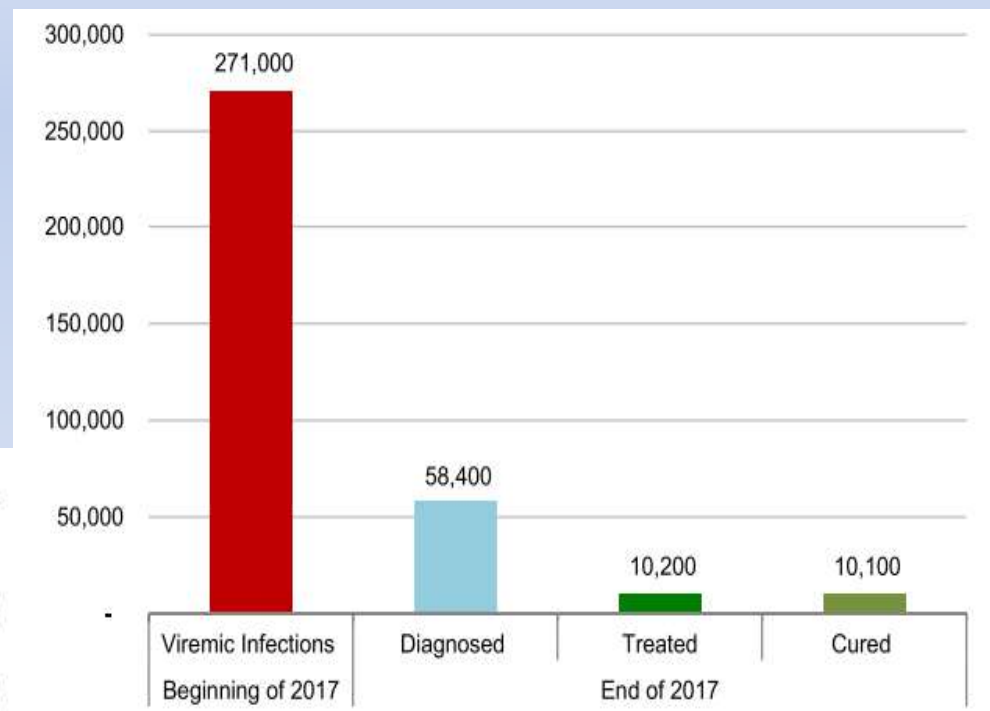

Ramazan Idilman¹, Homie Razavi², Sarah Robbins-Scott², Ulus Salih Akarca³, Necati Örmeci¹, Sabahattin Kaymakoglu⁴, Bilgehan Aygen⁵, Nurdan Tozun⁶, Rahmet Güner⁷, Hurrem Bodur⁸ and Jeffrey V. Lazarus^{9,10*}

Türkiye'deki HCV yükü için üç senaryo:

1. Mevcut durumu temsil eden **2017** senaryosu
2. DEA erişimin iyileştirilmesinin etkisi
3. **DSÖ hedef** senaryosu

	2015	2030
Total viremic infections		
Base	278,000	177,000
Increased treatment	278,000	142,000
WHO targets	278,000	52,000

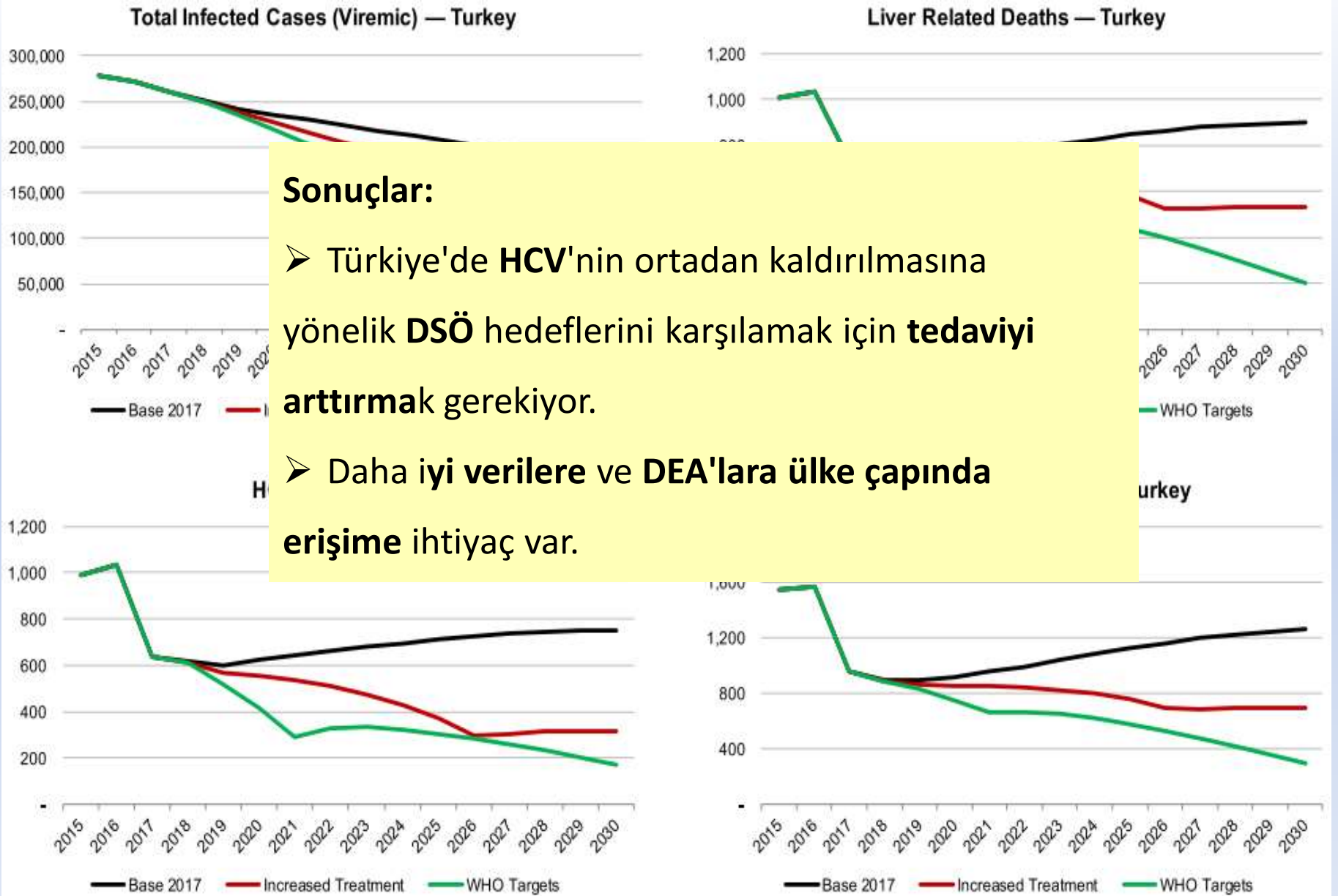

Fig. 2 Total infected cases, liver-related deaths, prevalent HCC and prevalent decompensated cirrhosis in Turkey, 2015–2030

BASAMAK 2

Farkındalık

- ✓ HCV tanınması / bilinmesi
- ✓ Reklamlar /duyurular
- ✓ Sağlık otoritelerinin eğitim vermesi
- ✓ ASM/TSM Hekim eğitimleri

Dünya Hepatit Günü

- 28 Temmuz 2023 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2022 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2021 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2020 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2019 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2017 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2016 Dünya Hepatit Günü
- 28 Temmuz 2015 Dünya Hepatit Günü Etkinliği
- 28 Temmuz 2012 Dünya Hepatit Günü Etkinliği

2030'a Kadar
Hepatitler Yok Edilecek

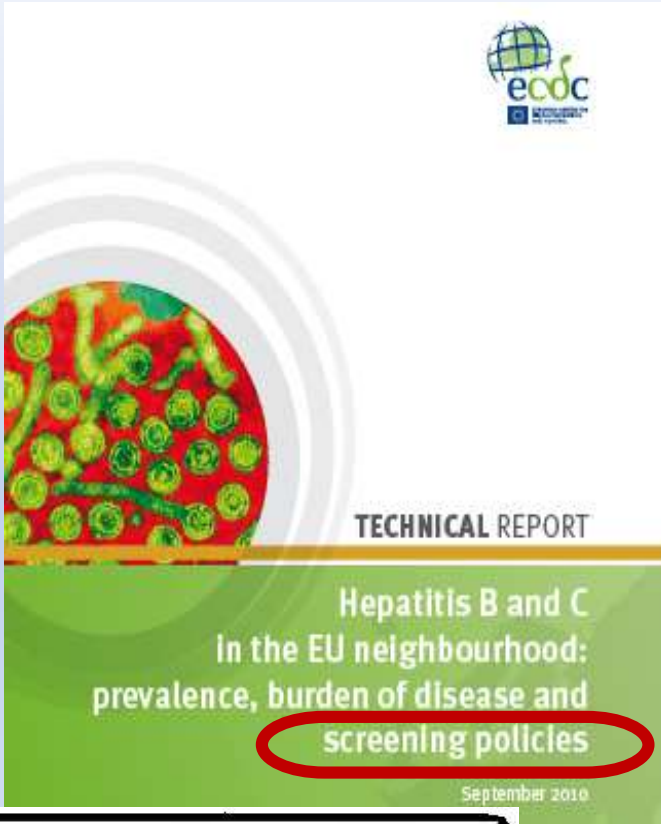
28 Temmuz 2023
Dünya Hepatit Günü

"Tek Hayat, Tek Karaciğer"

BASAMAK 3

Tarama

Tarama Önerileri Nasıl Belirlenmeli?

- Toplumlardaki **insidans**
- Salgınlar ve etkilenen gruplar
- Hastalık ve yayılımı için tehlike oluşturan riskli gruplar
- Maliyet etkinlik

- ✓ Karaciğer hastaları
- ✓ **Hapishanedekiler**
- ✓ Diyaliz hastaları
- ✓ **IV ilaç kullananlar**
- ✓ HIV infekteler
- ✓ Transplant hastaları
- ✓ **Göçmenler**

The Prevalence of Hepatitis B and C Among Prisoners in Kahramanmaraş, Turkey

Derya Keten,¹ Mehmet Emin Ova,² Hamit Sirri Keten,^{3*} Alper Keten,⁴ Evrim Gulderen,¹ Seray Tumer,⁵ Ahmet Caliskan,⁵ and Suleyman Kulotu¹

- **266** kişi
- Hırsızlık, cinsel taciz, **madde kullanımı** veya satışı nedeniyle **Kahramanmaraş Cezaevi** hükümlüleri

Table 1. Laboratory Results of the Study Subjects^a

	Positive	Negative
HBsAg	7 (2.6)	259 (97.4)
Anti-HBs	93 (35)	173 (65)
Anti-HCV	49 (17.7)	217 (82.3)
HCV RNA (n = 47)	23 (49.1)	24 (51.1)

İVİB

TC.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı TÜRKİYE UYUŞTURUCU RAPORU 2020

Madde kullananlarda
ayaktan tedavi başvurusu
sayıları

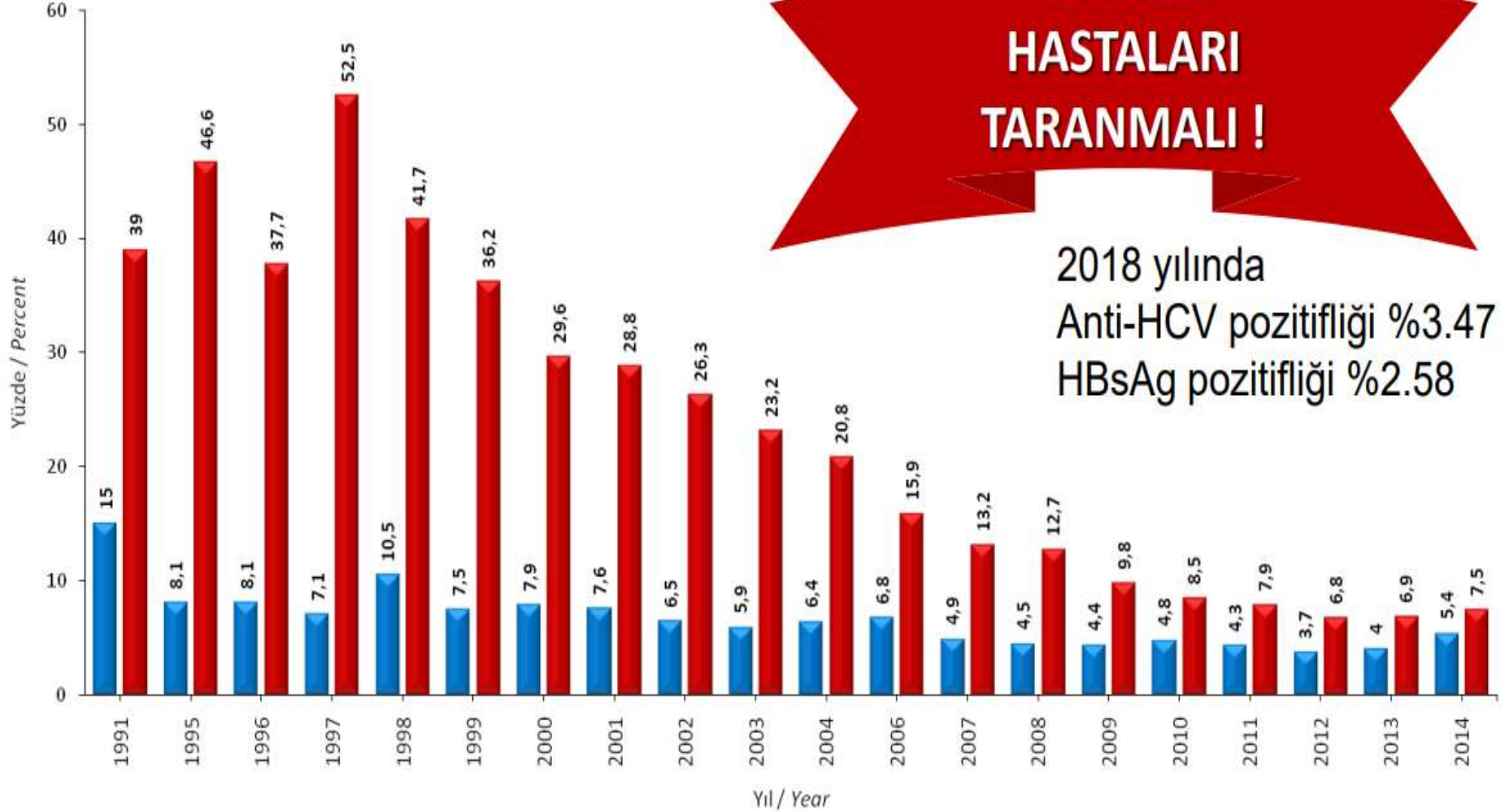
2019 yapılan başvuru 17.079

Başvuranların %38,5'i ilk kez, %60,4'ü tedavi gördüğünü belirtmiş

Hepatit C için test edilen 2.551 kişiden 999'unda (%39.2) pozitif

http://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/TUB%C4%B0M/TU%CC%88RKI%CC%87YE-UYUS%CC%A7TURUCU-RAPORU_26-HAZI%CC%87RAN-FI%CC%87NAL-_1_.pdf 17.03.2021

HD Hastalarında Hepatit Serolojisi

Özel Hasta Popülasyonları

Damar İçi Madde Kullananlar

WHO region	Size of the population injecting drugs			Proportion of countries with needle and syringe	Needle and syringe distribution ^c (93)	
	Number ^a	Prevalence	Proportion		% of	Median # of syringes/PWID/year ^e
African Region						6
Region of the Americas						22
Eastern Mediterranean Region						25
European Region	3.97	0.66	92	91	58	59
South-East Asia Region	0.56	0.04	82	55	55	29
Western Pacific Region	3.03	0.23	33	33	26	57
World	11.75 ^f	0.25	53	36	26	27

2015 yılında **27 enjektör/kişi başı** yıl
 2020 yılında 200 enjektör/kişi başı yıl
 2030 yılında **300 enjektör/kişi başı** yıl
 sağlanması planlanmaktadır

Türkiye ???

Yapıl(a)mayan

BASAMAK 4

Tedavi bağlantısı

Tablo. Tedavi bağlantısı ile ilgili öneriler (Basamak 4)

- Anti HCV pozitif bulunan hastaların (girişimsel işlem öncesi, dış hekimliği işlemleri veya kan bankası yoluyla) enfeksiyon hastalıkları veya gastroenteroloji bölümlerine erişimini sağlayacak veya kolaylaştıracak bilgi sistemi aracılı sistemler geliştirilebilir
- AMATEM'ler ile enfeksiyon hastalıkları veya gastroenteroloji bölümleri arasında doğrudan sevk zinciri kurulabilir veya AMATEM'lerde belli zamanlarda ilgili uzman hekimler görevlendirilebilir.

Tedavi edicinin
AMATEM'de
görevlendirilmesi?

Yapıl(a)mayan

Hastanın EAH/Üni
hastanelerine
yönlendirilmesi?

BASAMAK 5

HCV tedavisi konusunda deneyimli sağlık personeline erişim

- Tüm illerdeki tüm hastanelerde enfeksiyon hastalıkları veya gastroenteroloji uzman hekimleri doğrudan etkili antiviral reçetesi yazabilmelidir
- Aile hekimleri veya dahiliye uzmanları HCV tanı, tedavi ve takip süreçlerine dahil edilmelidir

Aile Hekimleri ve Tıp Fakültesi Öğrencileri Kronik Hepatit C İnfeksiyonununun Farkında Mı?

Yapıl(a)mayan

Are Family Physicians and Medical Students Aware of Chronic Hepatitis C Infection?

Arzu NAZLI¹(İD), Ahmet SERTÇELİK²(İD), Hasip KAHRAMAN³(İD), Hüseyin Aytaç ERDEM⁴(İD), Sinan MERMER⁵(İD), Derya ÇAĞLAYAN⁶(İD), Esra ERDEM KIVRAK⁷(İD), Meltem IŞIKGÖZ TAŞBAKAN⁴(İD)

FLORA. 2022;27(3):493-503.

Anket; **536** tıp fakültesi öğrencisi ve **162** aile hekimi
AH meslekte geçen süre ortancası **14.5** (1-40) yılı.
Öğrenciler soruların **%69.2**'sini, aile hekimleri ise **%73**'ünü
doğru cevaplamışlardır

Sonuç:

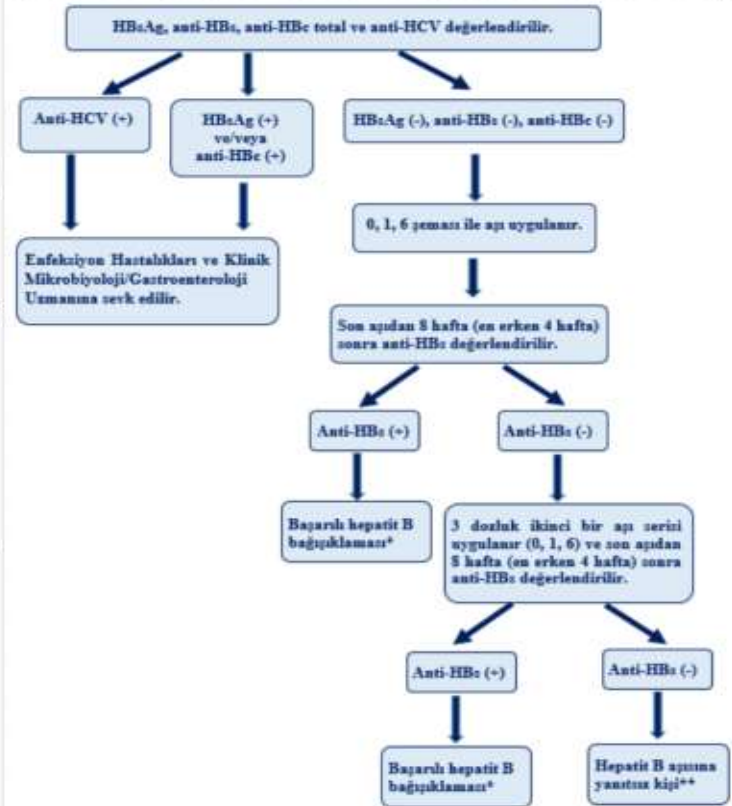
Çalışmada her iki grupta, tarama, tedavi konularında **bilgi düzeyi yetersiz**
Tıp fakültesi öğrencilerinde, İHKM veya gastroenteroloji stajlarını almış
olmanın, aile hekimlerinde ise **hocaların çevrimiçi sunumlarını dinlemenin**
bilgi düzeyi ile ilişkili.

Yürütölen Çalıřmalar

Madde Bağımlılığı Arındırma Merkezleri' ne başvuran damar içi madde kullanıcılarının (yatan ve ayaktan hastaların) HBV ve HCV yönünden **yılda 1 defa** taranması,

HBsAg ve Anti-HBs negatif saptananların Hepatit B' ye karşı aşılması

Aşı uygulamaları için gerekli malzeme, eğitim vb. taleplerin İl Sağlık Müdürlüğü tarafından karşılanması çalışmaları başlatılmıştır

BASAMAK 6

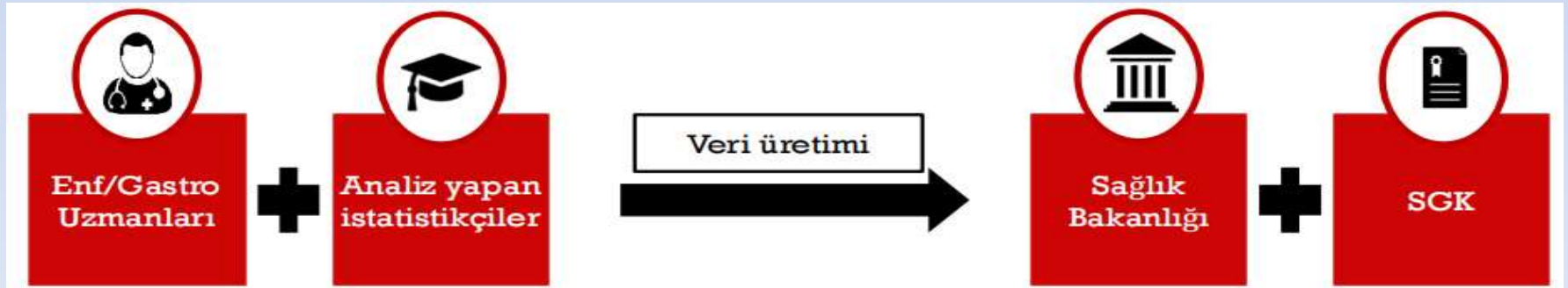
İlacı erişim

İş birliği

• Haziran 2019'da **Kan Transfüzyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi** başlatılmıştır.

- Ulusal Hasta Kan Yönetimi Stratejisi,
- Hasta kan yönetimi kılavuzları,
- Kan ve kan bileşeni kullanan klinisyenler ile transfüzyon zincirindeki diğer personele yönelik eğitimler
- Hastanın transfüzyon hikayesi ile kan ve kan bileşeni kullanım endikasyonunun takibinin sağlanması hedeflenmiştir.

Yapılanlar

Eliminating Viral Hepatitis in Turkey: Achievements and Challenges

Türkiye’de Viral Hepatitin Ortadan Kaldırılması: Başarılar ve Zorluklar

⑩ Ulus Salih Akarca¹, ⑩ Nurcan Baykam², ⑩ Rahmet Güner³, ⑩ Fulya Günşar¹, ⑩ Ramazan İdilman⁴, ⑩ Sabahattin Kaymakoglu⁵, ⑩ İftihar Köksal⁶, ⑩ Fehmi Tabak⁷, ⑩ Tansu Yamazhan⁸

HCV Eliminasyonunda yol haritası

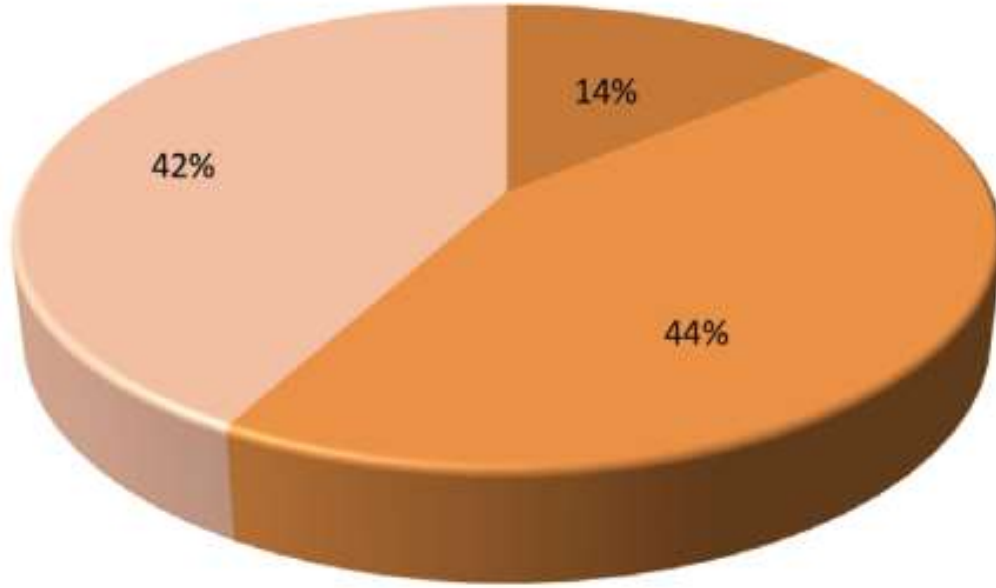
**Direct Acting Antivirals

Viral Hepatitis J. 2022;28(2):47-54

Yapılanlar Planlananlar

Current Situation

not started completed ongoing

SB tarafından yürütülen Hepatit Kontrol Programı **2021** raporlanan **başarı %42**
Faaliyetlerin **%44'ü** devam ediyor ve kalan **%14'ü** **başlamayı bekliyor**

Ongoing activities

- Increasing awareness
- Boosting immunity
- Preventing vertical transmission
- Providing access to treatment
- Providing safe blood products
- Studies continues for the whole society, especially in risk groups, such as healthcare-associated hepatitis

Türkiye ve Hepatit C

Gelecek Hedefleri

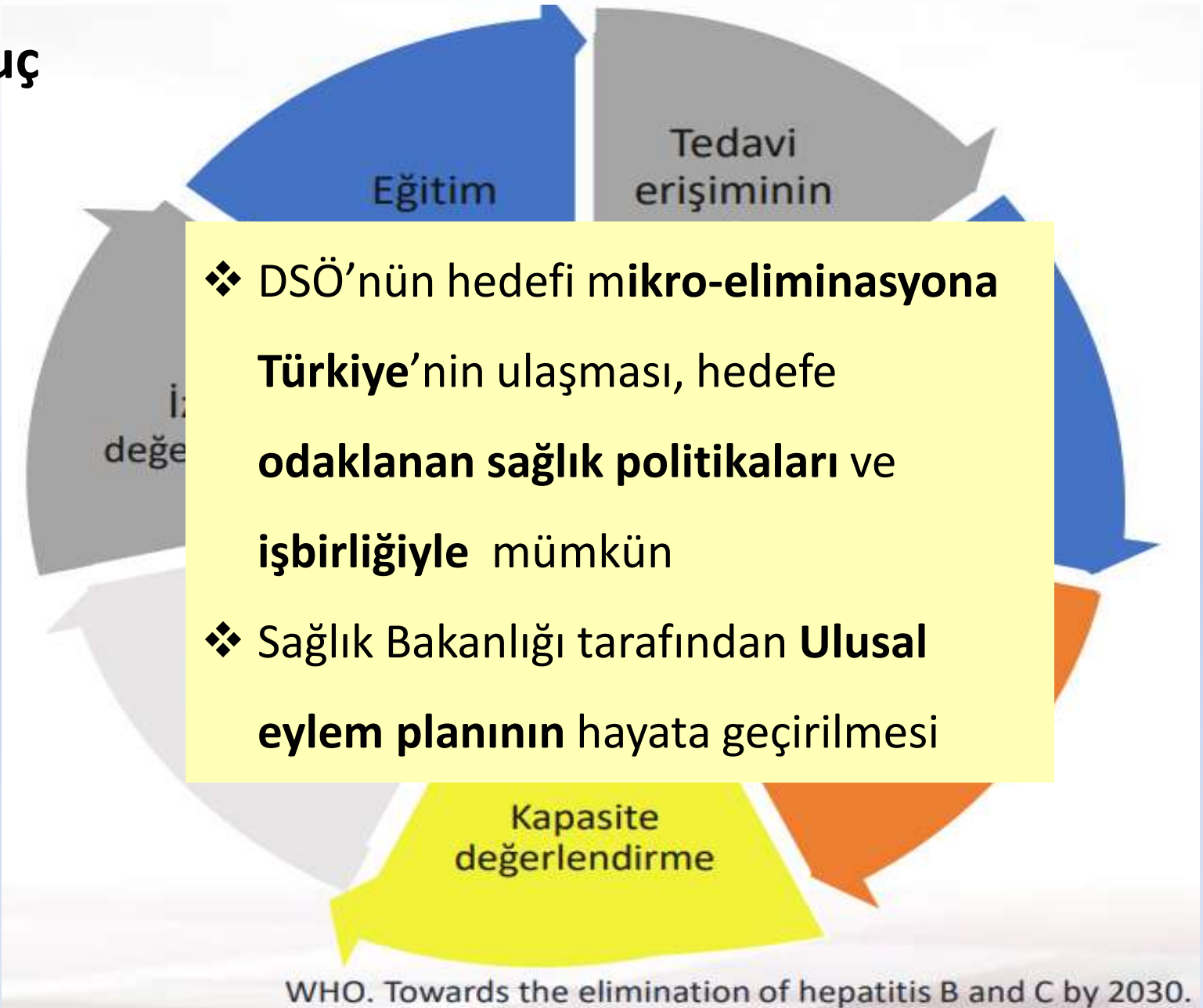

Gelecek Hedefleri

HCV eliminasyonu ulařılabilir bir hedef

- Farkındalık ve risk taşıyan grupların taranması
- İş birliği
- Hızlı tanı ve erken uyarı sistemlerinin kurulması
- Eğitim
- Tedaviye erişimin artırılması

Sonuç

Birlikte daha güçlüyüz...

